

بررسی وضعیت فقهی و حقوقی رحم جایگزین

نویسندگان

امیر ذوالفقاریان

مهرنوش رازقی مقدم

www.ketab.ir

سرشناسه	:	ذوالفقاریان، امیر، ۱۳۵۷-
عنوان قراردادی	:	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	:	بررسی وضعیت فقهی و حقوقی رحم جایگزین / نویسندگان امیر ذوالفقاریان، مهرنوش رازقی مقدم.
مشخصات نشر	:	کرج: موسسه نشر سیمرخ آسمان آذرگان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۳۸ ص.
شابک	:	978-622-282-307-8
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	مادری رحمی (فقه)
موضوع	:	Surrogate motherhood (Islamic law)
موضوع	:	مادران جایگزین -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران
موضوع	:	Surrogate mothers -- Legal status, laws, etc -- Iran
شناسه افزوده	:	رازقی مقدم، مهرنوش، ۱۳۵۹-
رده بندی کنگره	:	BP1۹۸/۶
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۳۷۹
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۴۰۶۳۷۰

بررسی وضعیت فقهی و حقوقی رحم جایگزین
نویسندگان: امیر ذوالفقاریان، مهرنوش رازقی مقدم
مؤسسه نشر سیمرخ آسمان آذرگان

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

چاپ و لیتوگرافی: چاپ پارسیان

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۵۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۸۲-۳۰۷-۸

آدرس: کرج، جاده ملارد، گلستان ۴۳، ساختمان دیبا، واحد ۲۹ - کد پستی: ۳۱۶۶۹۳۶۸۶۹

پیشگفتار

یکی از دستاوردهای مهم در زمینه انتقال جنین و روشهای کمک باروری استفاده از رحم جایگزین است. استفاده از مادر جایگزین موجب طرح مسائل پیچیده اخلاقی و حقوقی شده است و با توجه به اینکه در عالم حقوق معامله جدیدی شکل میگیرد، به دنبال آن حقوق نیز با مسائل جدیدی روبرو میشود که به عنوان یک پدیده اجتماعی باید آن را بررسی کرده و به دنبال قواعدی برای به نظم کشاندن آن باشد. از مسائل مهم در استفاده از رحم زن دیگر قرارداد فیما بین طرفین است که تعیین وضعیت، ماهیت و آثار حقوقی آن بسیار حائز اهمیت است. هدف نویسنده از تالیف کتاب حاضر بررسی فقهی و حقوقی قرارداد رحم جایگزین، شناخت مشروعیت یا عدم مشروعیت فرایند رحم جایگزین و در صورت مشروع شناختن این فرایند شناخت ماهیت قرارداد منعقد فیما بین زوج نابارور و بانوی صاحب رحم و بررسی شرایط و آثار این فرایند می باشد. که اطلاعات مورد نیاز خود را از طریق کتب فقهی و حقوقی و مقالات موجود و نظرات فقهای عظام و حقوقدانان معاصر جمع آوری نموده و پس از تشریح جنبه های مختلف استفاده از روش رحم جایگزین در حوزه های فقهی و حقوقی و نقد و بررسی قوانین موضوعی آیات و روایات، نظرات موافق و مخالف فقهاء و حقوقدانان این نتیجه حاصل شد که تلقیح مصنوعی و استفاده از روش رحم جایگزین با رعایت و پرهیز از مقدمات حرام، فیتنفسه جایز است و هیچ آیه، روایت و یا دلیل دیگری با آن در تضاد نبوده و مخالفتی ندارد. همچنین طفل حاصل از آن شرعاً به صاحبان نطفه منتسب میگردد و از لحاظ خونی و نسبی ارتباطی با بانوی صاحب رحم و همسر وی ندارد. بنابراین پس از برقراری نسب، آثار نسب (حضانت، ولایت، توارث، وصیت و نفقه) نیز درباره طفل متولد شده جاری میشود. قرارداد منعقد شده در این موضوع با هیچیک از عقود معین ساختار کاملاً مشابهی ندارد و از آنجا که با نظم عمومی و اخلاق حسنه در تعارض نیست، به استناد ماده ۱۰ قانونمدنی و اصل آزادی قراردادی آن را باید به عنوان قراردادی غیرمعین پذیرفت.

فهرست

پیشگفتار.....	۵
فصل اول	
کلیات.....	۱۱
تعاریف.....	۱۴
فصل دوم	
مسائل پزشکی رحم جایگزین.....	۱۷
تاریخچه جایگزینی رحمی.....	۱۷
تلقیح مصنوعی و انواع آن.....	۲۰
انواع روشهای کمکی تولیدمثل.....	۲۱
لقاح داخل رحمی IUI.....	۲۱
روش انتقال تخمک بارور شده ZIFT.....	۲۱
روش انتقال تزریق تخمک GIFT.....	۲۲
مفهوم استفاده از رحم جایگزین.....	۲۲
جانشینی کامل.....	۲۳
دلایل احتمالی استفاده از جایگزینی رحمی.....	۲۵
دلایل اجتماعی.....	۲۶
محدودیت‌های درمان ناباروری زوجین نابارور به روش رحم جایگزین.....	۲۷
فصل سوم	
قرارداد رحم جایگزین، ماهیت و آثار آن.....	۲۹
تعریف قرارداد رحم جایگزین.....	۲۹
ماهیت حقوقی قرارداد رحم جایگزین.....	۳۰
ویژگی‌های مربوط به حقوق شخصیت.....	۳۱
ماهیت قرارداد استفاده از رحم جایگزین بر حسب شرایط انعقاد.....	۳۳
قرارداد رحم جایگزین و ماده ۱۰ قانونمدنی.....	۳۵
قرارداد رحم جایگزین و عقد جعاله.....	۳۶
ماهیت قرارداد رحم جایگزین بر حسب موضوع و اهداف اقتصادی.....	۳۷
قرارداد رحم جایگزین از جهت معاملی و مسامحی بودن.....	۳۸
شرایط صحت قرارداد رحم جایگزین.....	۳۹
اهلیت طرفین قرارداد رحم جایگزین.....	۴۱
موضوع معین در قرارداد رحم جایگزین.....	۴۲
مشروعیت قرارداد رحم جایگزین.....	۴۴

آثار قرارداد رحم جایگزین	۵۱
مفاد قرارداد رحم جایگزین	۵۷
بررسی قوانین سایر کشورها در ارتباط با رحم جایگزین	۶۱

فصل چهارم

بررسی وضعیت فقهی رحم جایگزین	۶۵
استدلالات و تفاسیر مخالفان در جایگزینی رحمی به شیوه جایگزینی کامل	۶۶
آیه‌های از قرآن کریم در ارتباط با دوری از کارهای ناشایست	۶۷
آیات و روایات مربوط به حفظ فرج	۶۷
استدلالات و تفاسیر موافقان در رحم جایگزین به شیوه جایگزینی کامل	۷۰
حکم رحم جایگزین با جانشینی سنتی	۷۵
حکم رحم جایگزین با استفاده از تخمک یا جنین اهدایی	۷۵
بررسی استدلالات مخالفان اهدای جنین	۷۵
نظرات فقهاء پیرامون انتقال جنین به رحم زن ثالث	۷۹

فصل پنجم

احکام فقهی و حقوقی طفل حاصله از رحم جایگزین	۸۳
نسب	۸۳
ماهیت نسب	۸۶
شرایط تحقق نسب در حالت رحم جایگزین	۸۷
نسب مادری در حالت رحم جایگزین	۸۸
نظریه مادر بودن صاحب تخمک	۸۸
نظریه مادر بودن بانوی صاحب رحم	۹۱
نسب مادری در حالت جایگزینی سنتی رحم	۹۶
نسب مادر در حالت رحم جایگزین با استفاده از تخمک یا جنین اهدایی	۹۷
نسب پدری	۹۷
نسب پدری طفل حاصله از رحم جایگزین	۱۰۱
نسب پدری در حالت جانشینی در بارداری	۱۰۱
نسب پدری در حالت مادر جانشینی با استفاده از تخمک یا جنین اهدایی	۱۰۴
نسب پدری در حالت جانشینی جزئی	۱۰۵
درج نامهای پدر و مادر حقیقی نوزاد در سند ولادت	۱۰۵
نظرات فقهاء درباره نسب طفل حاصله از رحم جایگزین	۱۰۵
حرمت نکاح	۱۰۸
رابطه طفل با دیگر اطفال حاصله از جایگزینی رحمی	۱۱۰
رابطه طفل با بانوی صاحب رحم و بانوی صاحب تخمک	۱۱۰